
**LIIKUNNASTA EVÄITÄ ELÄMÄÄN
URBAN II ICEHEARTS-LIIKUNNALLISEN
KASVATUSPROJEKTIN ARVIOINTI**

Net Effect Oy

Nina von Hertzen
Maarit Paananen

Icehearts-hankkeen arviointi

1. JOHDANTO	3
2. ARVIOINTIASETELMAN KUVAUS	4
3. ARVIOINNIN KOHDE	6
4. ARVIOINNIN TULOKSET	7
4.1. Icehearts-hankkeen tavoitteiden relevanssi	7
4.2. Icehearts-hankkeen toteutuksen onnistuneisuus	8
4.3. Icehearts-hankkeen tuotokset, tulokset ja vaikutukset	10
5. TOIMINTAMALLIN TOIMINTAEDELLYTYKSET	12
6. JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITTÄMISSUOSITUKSET	14
6.1. Johtopäätökset	14
6.2. Kehittämissuosituksset	15
7. LÄHTEET	16
8. LIITTEET	17

1. JOHDANTO

Urban II -yhteisöaloiteohjelman Icehearts - liikunnallinen kasvatusprojekti on Vantaan Icehearts ry:n toteuttama, erityistä tukea kasvussaan ja kehityksessään tarvitseville lapsille tarkoitettu liikunnallinen kasvatusprojekti. Projektin tarkoituksena on ehkäistä lasten syrjäytymistä sekä tukea perheitä niiden kasvatustyössä.

Icehearts – liikunnallinen kasvatusprojekti pureutuu suomalaisen yhteiskunnan ja etenkin perhepolitiikan keskeiseen haasteeseen puuttua syrjäytymisvaarassa olevien lasten tilanteeseen jo varhaisessa vaiheessa. Haasteelliseksi varhaisen puuttumisen tekevät muun muassa eri hallintokuntien väliset rajat, jotka hidastavat tiedonkulkua ja yhteistyötä sekä mahdollisia synergioita eri toimijoiden välillä. Oleellista olisi esimerkiksi, että sosiaali- ja opetustoimen välinen yhteistyö toimisi kitkattomasti, jotta kouluun siirtyisivät tiedot mahdollisista päivähoitossa lapselle kehitetyistä tukirakenteista. Koulun merkitys varhaisessa puuttumisessa on merkittävä, sillä se on ainoa toimija, joka tavoittaa lapset ja nuoret koko heidän nuoruuden kehityskaarensa aikana.

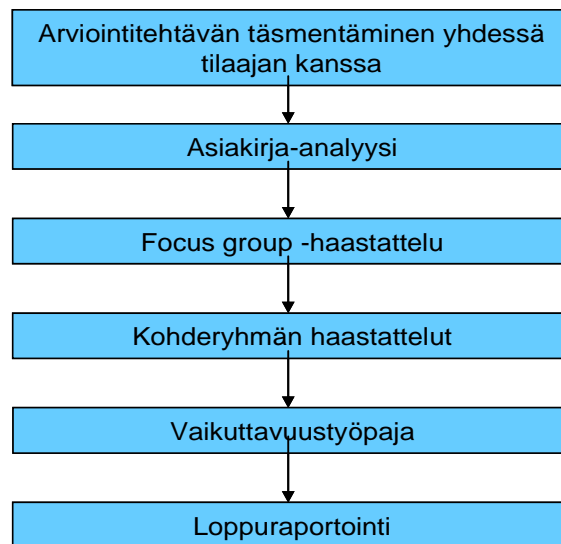
Varhaisen puuttumisen ja syrjäytymisen estäminen asettavat sekä yksittäiset lasten ja nuorten parissa työskentelevät tahot että kaupunkiorganisaatioiden tai kuntien hallintokunnat merkittävien haasteiden eteen. Toimintaympäristöstä nousevat haasteet eivät enää ole välttämättä ratkaistavissa yhden toimintasektorin tai asiakaskunnan mukaan, vaan keskeistä onkin itse ongelmanratkaisuprosessi ja siihen osallistuva joukko. Tällöin lasten syrjäytymisen ehkäisemisen näkökulmasta keskeiseksi nousee hallintorajat ylittävä ja kokonaisvaltainen lähestymistapa, missä lähtökohtaisesti pyritään tukemaan lasta hänen omien tarpeidensa mukaisesti.

Yllä esitetty hallintorajat ylittävä yhteistyö saattaa kuulostaa idealistiselta, mutta Icehearts – liikunnallinen kasvatusprojekti on omalta osaltaan pyrkinyt luomaan toimintamallia hallintorajat ylittävään moniammatilliseen yhteistyöhön. Tässä arviointiraportissa tullaan tarkastelemaan arvioinnin kohteen ja arviointiasetelman kuvauksen jälkeen (*luvut 2. Arviointiasetelman kuvaus ja 3. Arvioinnin kohde*) toiminnan tavoitteen asettelun relevanssia suhteessa toimintaympäristöstä nousseisiin tarpeisiin (4.1. *Icehearts -hankkeen relevanssi*) sekä hankkeen toimeenpanon onnistuneisuutta (4.2. *Iceheart -hankkeen toteutuksenonnistuneisuus*) sekä hankkeen vaikuttavuutta (4.3. *Tuotokset, tulokset ja vaikutukset*). Luvussa viisi (5. *Toimintamallin toimintaedellytykset*) tarkastellaan hankkeessa luodun toimintamallin siirrettävyyttä ja jatkohyödynnettävyyttä. Viimeisessä luvussa (6. *Johtopäätökset ja kehittämissuosituks*) esitellään arvioinnin pohjalta nousseita kehittämissuosituksia hankkeen tulevaisuutta ajatellen.

2. ARVIOINTIASETELMAN KUVAUS

Tämän arvioinnin tavoitteena oli arvioida hankkeen toimintaa, merkitystä ja vaikutuksia hankkeelle asetettujen tavoitteiden, verkosto- ja sidosryhmien, toiminnan kohteina olevien perheiden ja Hevoshaan koulun näkökulmasta. Lisäksi arvioinnissa pohditaan kumppanuuspohjalla toteutetun hankkeen rakenteen tai sen osien siirrettävyyttä peruspalveluihin, Icehearts ry:n roolia palvelun tuottamisessa sekä uuden toimintamallin toimintaedellytyksiä. Lisäksi raportissa arvioidaan hankkeen tuloksia ja vaikuttavuutta suhteessa Helsingin ja Vantaan Urban II-ohjelman tavoitteisiin.

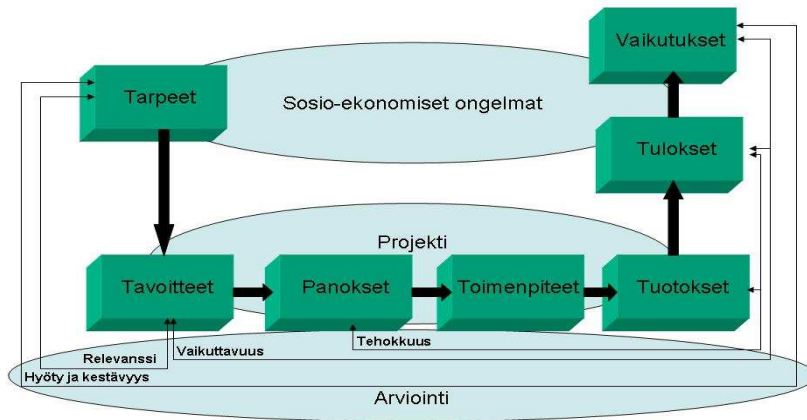
Net Effect Oy:n toteuttama arviointihanke suoritettiin vaiheittaisena prosessina. Arviointiprosessin vaiheet ja niiden eteneminen on esitetty alla olevassa kuviossa.

Kuva 1 Arvioinnin vaiheistus

Icehearts – liikunnallinen kasvatusprojektin arvioinnin keskeiset tema-alueet oli jäsennetty noudattamalla yleisesti projektiarvioinnissa käytettävää Euroopan rakennerahaston projektiarviointeihin suunnattua arvioinnin viitekehystä. Tämän viitekehysten käyttämisellä pyrittiin varmistamaan, että keskustelun ja samalla arvioinnin kohteeksi nousivat projektiarvioinnin kannalta keskeiset osa-alueet. Kyseinen viitekehys on esitetty kuviossa 2.

Projektiarvioinnin viitekehys

Kuva 2 Projektiarvioinnin viitekehys

Projektiarvioinnin viitekehysten mukaisesti arvioinnin keskeisiä kriteereitä ovat asetettujen tavoitteiden relevanssi suhteessa kohderyhmän tarpeisiin/ kehittämistarpeeseen, hankkeen tuloksellisuus (tavoitteiden toteutuminen), hankkeen tehokkuus, vaikuttavuus (kuinka hankkeen tulokset ovat edistäneet hankkeen tarkoitusta) sekä kestävyys, joka ilmenee hankkeessa syntyneiden hyvien käytäntöjen kuvaamisena, tuotteistamisena, levittämisenä sekä hyödyntämisenä laajemmissa kehittämissuhteissä.

Arviointiryhmän lähestymistapa toimeksiintoon perustui kolmeen keskeiseen periaatteeseen, jotka olivat: tulevaisuusorientaatio, käyttäjälähtöisyys sekä metodologinen lähestymistapana toimiva monitahoarvioinnin periaate. Tulevaisuusorientaatiolla tarkoitettiin tässä toimeksiannossa pyrkimystä tuottaa arvioinnin avulla konkreettisia ehdotuksia Icehearts – liikunnallinen kasvatusprojektin toiminnan ja toimintamallin kehittämiseksi. Käyttäjälähtöisyydellä tarkoitettiin pyrkimystä toteuttaa arviointi tiiviissä yhteistyössä tilaajan sekä erityisesti hankkeen käytännön toteuttamisesta vastaavan projektihenkilöstön kanssa. Metodologinen lähestymistapana noudatetun monitahoarvioinnin eli useiden menetelmien samanaikaisen hyödyntämisen pyrkimyksenä oli lähestyä arvioinnin kohteena olevaa palvelua eri toimijaryhmien näkökulmasta useiden rinnakkaisten tiedonhankinta-menetelmien avulla. Tällä pyrittiin varmistamaan mahdollisimman laaja ja monipuolinen kokonaiskuva arviointikohteesta.

Arvioinnin informaatiolähteinä käytettiin dokumenttianalyysiä, ryhmähaastattelua, teemahaastatteluja sekä tulevaisuustyöpajaa.

Arvioinnin puitteissa järjestettiin yksi ryhmähaastattelu, joka oli suunnattu lähinnä keskeisille hanketoimijoille. Tilaisuudessa haastateltiin iltapäiväryhmän kahta vetäjää (Teemu Vartiamäki, Miika Niemelä), Icehearts ry:n kahta perustajajäsentä (Ilkka ja Ville Turkka) sekä Icehearts ry:n toiminnanjohtajaa Johanna Sjöholmia. Ryhmähaastattelun tarkoituksena oli arvioida hankkeen onnistuneisuutta hanke-toteuttajien näkökulmasta. Haastattelutekniikkana käytettiin teemahaastattelu-menetelmää, jossa arviointiryhmä pyrki viemään yhteistä keskustelua eteenpäin tiettyjen arvioinnin kannalta keskeisten teema-alueiden avulla.

Hankkeen onnistuneisuutta hankkeen kohderyhmän näkökulmasta tarkasteltiin toiminnan piirissä olleiden tai edelleen olevien perheiden teemahaastatteluiden avulla. Haastattelut tehtiin puhelimitse. Hankkeen toiminnan kohteena olevia vanhempia haastateltiin yhteensä 12 (12 eri perhettä).

Arvioinnin puitteissa järjestettiin myös toimintamallien testaustilaisuus. Tilaisuuteen kutsuttiin paikalle hanketoimijat, hankkeen keskeiset sidosryhmät sekä muita asiantuntijoita peruspalveluiden piiristä.¹ Tilaisuuden tavoitteena oli selvittää hankkeessa kehitettyjen toimintamallien soveltuvuus peruspalveluihin sekä mitkä ovat hankkeen onnistuneimmat toimintamallit ja käytänteet. Tilaisuus oli luonteeltaan interaktiivinen työpaja, jossa osallistujilla oli mahdollisuus yhdessä keskustelemalla sekä Response -äänestysjärjestelmää käyttämällä ottaa kantaa toimintamallin tarvelähtöisyyteen, toteuttamiskelpoisuuteen sekä levitettävyyteen.

Ryhmähaastattelun, työpajan ja teemahaastattelujen avulla kerätyn aineiston lisäksi arviointiryhmällä oli käytössään hankkeen toteutukseen liittyvää dokumenttiaineistoa. Keskeisimpinä dokumenttiaineistoina toimivat hankesuunnitelmat, vuosiraportit sekä muut toimintaa kuvaavat asiakirjat.

3. ARVIOINNIN KOHDE

Arvioinnin kohteena on Helsingin ja Vantaan Urban II-ohjelman Icehearts - liikunnallinen kasvatusprojekti. Hanketta toteuttavat yhteistyössä Vantaan kaupungin sivistystoimi ja Icehearts ry. Hanketta on toteutettu vuodesta 2002 alkaen ja hanke on saanut myönteisen rahoituspäätöksen vuodelle 2006. Hankkeen toteuttajaorganisaatio Vantaan Icehearts ry on vuodesta 1995 alkaen toiminut sosiaalinen urheiluseura, jonka toiminnan ja toimintamallin erityispiirteenä on yhdistää lasten urheilutoiminta ja sosiaalinen tuki. Seura järjestää liikuntaa niille lapsille, joilla ei olisi muuten mahdollisuuksia ohjattuun vapaa-ajan harrastukseen. Ryhmien vetäjät ovat kasvatus- tai sosiaalialan koulutuksen saaneita henkilöitä, jotka tukevat lapsen lisäksi koko perhettä. Seura tekee lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi myös yhteistyötä koulun ja kunnan lastensuojelun työntekijöiden kanssa.

Icehearts - liikunnallinen kasvatusprojekti toimii toteuttajaorganisaationsa toiminta-periaatteilla. Icehearts - liikunnallinen kasvatusprojektin toiminnallisina tavoitteina on tarjota päivittäistä toimintaa, jossa lapsi saa vapaasti toteuttaa omaa liikunnallisuuttaan turvallisessa ympäristössä. Sosiaalisten taitojen harjoittelu on myös yksi toiminnan tärkeistä tavoitteista. Hankkeessa pyritään opettelemaan yhdessä ryhmässä toimimista sekä itsensä ja toisen kunnioittamista ja huomioon ottamista. Hankkeen tarkoituksena on tukea lapsiperheitä, edistää maahanmuuttajaperheiden kotoutumista ja kehittää kodin ja koulun yhteistyötä lasten iltapäiväryhmätoiminnan avulla.

Näiden toiminnallisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on saavuttaa Icehearts toimintamallille vakiintunut rooli erityistukea tarvitsevien lasten kasvatuksen yhtenä

¹ Työpajassa olivat läsnä seuraavat henkilöt: Ville Liimatainen, Tikkurilan alueen aluejohtaja, Kyösti Huttunen, Hevoshaan koulun rehtori, Jukka Saarinen, Vararehtori, erityisopettaja, Hevoshaan koulu, Paula Honkala, koulun kuraattori, Aila Wicström, päivähoiton suunnittelija, Hakunilan suuralue, Päivi Kaskimäki, äiti, Hevoshaan koulun koti ja koulu yhdistys, J-P Sorjonen, Urban yhteisöohjelma, ohjelmapäällikkö, Jukka Köykkä, Urban yhteisöohjelma, aluearkkitehti, Anna Cantel-Forsblom, lasten ja perheiden palveluiden johtaja, Hakunilan suuralue, Riikka Helman, Hakunilan nuorisotalon talovastaava, Ilkka Turkka, Pj, Icehearts, Ville Turkka, vastaava kasvattaja, Icehearts, Johanna Sjöholm, Tj, Icehearts, Miika Niemelä, iltapäiväryhmän vastaava kasvattaja, Teemu Vartiama, iltapäiväryhmän kasvattaja sekä Maarit Paananen ja Nina von Hertzen Net Effect Oy:stä

tukipisteenä, joka toimii intensiivisessä ja tavoitteellisessa yhteistyössä koulunsa aloittavien lasten ja heidän perheidensä kanssa. Lisäksi tavoitteena on lisätä ja vahvistaa laajentumisen kautta alueellista moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden kesken.

Kun toiminta aloitettiin vuonna 2002, iltapäiväryhmä perustettiin tukemaan Icehearts ry:n toimintaa ja toiminnan piiriin otettiin lapset, jotka jo olivat Icehearts ry:n ikäluokan 94–95 toiminnassa ja tarvitsivat iltapäivisin tukea. Hankkeen toimeenpanon aikana ryhmäpaikka on kuitenkin pystytty tarjoamaan myös useille muille Hevoshaan koulun oppilaille. Hankkeen kohderyhmänä ovat 7-11 vuotiaat lapset, jotka tarvitsevat erityistä tukea kasvussaan ja kehityksessään. Ryhmässä on sekä poikia että tyttöjä. Iltapäiväryhmän ryhmä koko vaihtelee 16-22 lapsen välillä. Vuosien 2002–2005 välillä toimintaan on hanketoimijoiden perusteella osallistunut noin 50 lasta.² Hankkeen yhteistyötahoja ovat mm. koulu, kuraattori, sosiaalitoimi ja päivähoitopalvelut. Iltapäiväryhmä kokoontuu jokainen arkipäivä klo 12-17 välillä. Ryhmän vetäjinä toimii vakituisesti kaksi sosionomia sekä kausiluontoisesti esimerkiksi siviilipalvelua suorittavia henkilöitä tai työelämäharjoittelijoita. Ryhmän valinta tehdään yhteistyössä koulun kuraattorin, opettajien, sosiaalitoimen sekä vastaavien kasvattajien kesken. Ryhmän vetäjät toimivat myös perheiden tukena lasta koskevilla asioilla ja osallistuvat myös kodin ja koulun väliseen yhteydenpitoon osallistumalla esimerkiksi vanhempainiltoihin ja pitämällä yhteyttä lasten vanhempiin.

Iltapäiväryhmä toimii Hevoshaan koulun tiloissa. Iltapäiväryhmällä on oikeus käyttää koulun luokkatiloja sekä jumppasalia. Tämä lisäksi ryhmäläiset käyvät säännöllisesti uimahallissa. Kesäisin hankkeen puitteissa järjestetään kesäleiri.

4. ARVIOINNIN TULOKSET

4.1. Icehearts-hankkeen tavoitteiden relevanssi

Tavoitteiden relevanssin osalta tarkastellaan sitä, miten hankkeen tavoitteet vastaavat Urban II -yhteisöaloiteohjelman tavoitteita sekä miten hankkeen tavoitteet vastaavat toiminnan piirissä olevien perheiden sekä Hevoshaan koulun ja hankkeen muiden sidosryhmien tarpeisiin. Lisäksi tavoitteiden relevanssia tarkastellaan toimintamallin innovatiivisuuden kannalta.

Arvioinnin kohteena on Helsingin ja Vantaan Urban II-ohjelman Icehearts -liikunnallinen kasvatusprojekti. Urban II -yhteisöaloiteohjelman tavoitteena taantuvien kaupunkialueiden taloudellinen ja sosiaalinen elvyttäminen sekä kestävä kehityksen edistäminen. Urban II -yhteisöaloiteohjelmalla rahoitetaan innovatiivisia toiminta-malleja, joilla pyritään elvyttämään taantuneiden kaupunkialueiden sosiaalisia, taloudellisia ja fyysisiä rakenteita. Icehearts - liikunnallinen kasvatusprojekti kuuluu yhteisöaloiteohjelman toiseen toimintalinjaan (Toimintalinja 2: Asukkaiden omatoimisuuden tukeminen ja syrjäytymisen torjuminen) ja toimenpide-kokonaisuuteen 2.2. Uusien yhteistyö- ja palvelumallien kehittäminen. Toimintalinjan keskeisenä tavoitteena on asukkaiden omatoimisuuden tukeminen ja syrjäytymisen torjuminen. Toimintalinjassa pyritään tarjoamaan asukkaille mahdollisuuksia osallistua ympäristön laadun ja tietoyhteiskunnan kehittämiseen sekä luomaan uusia yhteistyö- ja palvelumalleja heikkojen ryhmien osallisuuden lisäämiseksi.

² Hankkeen toteuttajilla on tiedossaan ryhmän toimintaan säännöllisesti osallistuneiden lasten nimet ja lukumäärä. Säännöllisesti osallistuvien lasten lisäksi toimintaan on osallistunut satunnaisesti yksittäisiä lapsia, joita ei ole erikseen rekisteröity tai seurattu.

Toimenpidekokonaisuudessa 2.2. pyritään tukemaan vaikeuksissa olevia lapsiperheitä sekä puututaan erityisesti nuorten päihteiden ja huumeiden käyttöön sekä parannetaan pitkäaikaistyöttömien ja maahanmuuttajien terveyspalveluja. Lisäksi kodin ja koulun yhteistyötä tuetaan ja kehitetään uusia yhteistyömenetelmiä viranomaisten ja kolmannen sektorin kesken. Urban -ohjelman lisäarvo on uusien mallien kehittäminen syrjäytymiseen ja kaupunkiköyhyyteen puuttumiseksi.

Iceheartsin iltapäiväryhmään on valikoitu ensisijaisesti lapsia, jotka tarvitsevat erityistä tukea kasvussaan ja kehityksessään: kaikki arvioinnin puitteissa haastatellut vanhemmat kertoivat lapsensa/lastensa olevan erittäin vilkkaita ja tarvitsevan vapaa-ajallaan aikuisen läsnäoloa. Lisäksi suurin osa haastatelluista vanhemmista oli yksinhuoltajia, jotka kokivat lapsen iltapäiväryhmässä käynnin tarpeelliseksi oman työssäkäynnin mahdollistamiseksi. Hanketoimijoiden mukaan ryhmässä on tällä hetkellä (2005) yhdeksän lasta, joilla on erityisopetuspäätös tai todettu erityisen tuen tarve kasvussaan. Toimintakaudella 2004–2005 $\frac{3}{4}$ lapsista oli erityistukea tarvitsevia lapsia. Alueellisesti toimintamallille on ainakin iltapäiväryhmän toiminnassa mukana olleiden vanhempien näkökulmasta tarvetta. Täysin vastaavanlaista toimintaa ei alueella katsottu olevan. Samankaltaista toimintaa järjestetään Nissaksen asukaspuistossa, jossa ryhmäkoko on paljon suurempi eikä lasten kanssa toimita yhtä intensiivisesti kuin Iceheartsin iltapäiväryhmässä. Osa haastateltujen vanhempien lapsista oli ollut aikaisemmin mukana Nissaksen asukaspuistossa, mutta, kokivat ryhmän olevan lapselleen liian suuri, sillä lapsi tarvitsee enemmän aikuisen läsnäoloa kuin asukaspuistossa: *Kyllä asukaspuistoonkin pääse, mutta siellä ei ole samanlaista tukea.* Asukaspuiston ei myöskään katsottu soveltuvan lapsille, jotka tarvitsevat erityistä huomiota kasvussaan ja kehityksessään, sillä puistossa lapsi on enemmän omalla vastuullaan kuin Iceheartsin iltapäiväryhmässä, jossa lapsia on vähemmän. Lisäksi alueella on seurakunnan tiloissa toimiva NMKY:n yllä pitämä iltapäiväryhmä jonka kustannukset kuitenkin monen vanhemman mielestä olivat liian korkeat.

Arvioinnin puitteissa järjestetyssä Tulevaisuustyöpajassa osallistujia pyydettiin ottamaan kantaa toimintamallin tarpeellisuuteen alueen näkökulmasta sekä muualla Suomessa. Työpajan läsnäolijoista 100 % piti toimintamallia tarpeellisena alueella ja jopa 91,7 % vastaajista katsoi toimintamallille olevan kysyntää myös muualla Suomessa. Toimintamallin innovatiivisuuteen osallistujat ottivat kantaa siten, että 75 % osallistujista koki toimintamallin olevan innovatiivinen valtakunnallisesta näkökulmasta ja 63,6 % osallistujista piti toimintamallia uutena toimintatapana alueella (tulevaosuustyöpajan tulokset liite 1). Toimintamallin innovatiivisuus perustui työpajan osallistujien mielestä toiminnan liikunnallisuuteen, poikkihallinnollisuuteen, ennaltaehkäisevään ja suvaitsevaan työotteeseen. Arviointiaineiston valossa toimintamallille on selkeä tarve ja se tuo selkeää lisäarvoa muihin jo olemassa oleviin palveluihin.

4.2. Icehearts-hankkeen toteutuksen onnistuneisuus

Iltapäiväryhmän järjestäminen ei rajoitu pelkästään ohjatun vapaa-ajan järjestämiseen vaan kattaa myös tiiviin ja vuorovaikutuksellisen yhteistyön sekä lasten vanhempien kanssa että koulun opettajien kanssa. Varsinaisesti hankkeen toimenpiteitä ei ole kuitenkaan rajattu vain tiettyihin toimenpiteisiin, vaan vetäjät pyrkivät joustamaan lasten tarpeiden mukaan. Hankkeen toteutuksen onnistumisen osalta tarkastellaan ensisijaisesti Icehearts iltapäiväryhmän aineellisia resursseja, henkilöstöresursseja sekä kodin, koulun ja vetäjien välistä tiedonkulkua. Lisäksi kun kyseessä on hanke, jonka avulla pyritään vahvistamaan moniammatillista yhteistyötä alueen eri toimijoiden kesken, tullaan kiinnittämään huomiota myös hankkeen verkostoitumiseen alueen sosiaali- ja terveystoimen sekä nuorisotoimen kanssa.

Tieto Icehearts - liikunnallinen kasvatusprojektista saatiin arviointiaineiston perusteella useimmiten Icehearts ry:n jääkiekkjoukkueen kautta, koulun/esikoulun opettajan tai esimerkiksi ystävän kautta. Haastateltujen vanhempien mukaan tieto oli suhteellisen helposti saatavilla, mutta samalla osa vastaajista toivoi toiminnalle hiukan enemmän näkyvyyttä. Toisaalta on muistettava toiminnan erityisluonne, joka perustuu myös ryhmän pieneen kokoon eikä ryhmällä olisi resursseja ottaa vastaan paljon enempää lapsia. Yksi ero muiden alueella toimivien iltapäiväryhmien ja Iceheartsin liikunnallisen iltapäiväryhmän välillä onkin lasten valikoituminen ryhmään: muut ryhmät ovat käytännössä katsoen avoimia kaikille lapsille, mutta Iceheartsin iltapäiväryhmän lapset valitaan sekä koulun opettajien että lasten vanhempien lausuntojen perusteella. Ryhmän kokoon oltiin arviointiaineiston perusteella tyytyväisiä. Ryhmän pieni koko oli monen vanhemman mielestä yksi edellytys sille, että lapsi voi osallistua iltapäiväryhmätoimintaan. Mikäli ryhmä olisi isompi, olisivat resurssit valvoa lapsia pienemmät eikä ryhmä enää ajaisi samaa asiaa: *Aina pitäisi olla vapaita paikkoja jos perheellä on vaikeaa. Pitää hyvän huolen, että lapset ovat siellä. Kokoa voisi kasvattaa – mutta menettäisi silloin merkityksensä.* Icehearts – liikunnallinen kasvatusprojektin toiminnan piiriin pääsee lyhyellä varoitusaajalla eikä osallistuminen vaadi pitkiä hallinnollisia prosesseja. Muutaman perheen kohdalla toiminnan piiriin pääsyä oli jouduttu odottamaan muutama kuukausi, mutta kukaan vanhemmista ei kokenut odotusaikoja erityisen pitkiksi tai ongelmallisiksi. Myös toiminnan ajankohtaan klo 12–17 oltiin tyytyväisiä.

Toimintaa on toteutettu koulun tiloissa. Pääsääntöisesti oppilaat ovat olleet joko ulkoilemassa tai koulun liikuntasalissa tai sisällä luokkahuoneissa tekemässä kotiläksyjä. Lisäksi ryhmäläisille on järjestetty säännöllisesti käyntejä uimahalliin, luistelemaan tai hiihtämään. Toiminnan läpileikkaavana periaatteena on liikunnallisuus. Arvioinnin puitteissa haastatellut lasten vanhemmat pitivät lapsille tarjottua mahdollisuutta harrastaa liikuntaa aikuisen valvonnassa onnistuneena: liikunnan avulla etenkin ylivilkkäät lapset pääsevät purkamaan energiaansa. Toiminnan järjestäminen juuri Hevoshaan koululla katsottiin lasten vanhempien mielestä olevan yksi toimeenpanon keskeisistä vahvuuksista. Koululla järjestettävä iltapäiväryhmä ei vaadi lapsen siirtymistä kauas koulupäivän jälkeen eikä vanhempien tarvitse huolehtia lapsen turvallisuudesta koulumatkalla. Hankevetäjien näkökulmasta koulujen tilojen käyttö on ollut myös jo kustannussyistä melkein edellytys hankkeen toteutukselle: iltapäiväryhmä on saanut käyttää koulun tiloja ilmaiseksi. Iltapäiväryhmälle ei ole kuitenkaan annettu määrättyä tilaa koululta, mikä sai haastatelluilta vanhemmilta hiukan kritiikkiä. Vanhemmat katsoivat määrätyn ja rajatun tilan tuovan lisää turvallisuutta toimintaan: *Iltapäiväryhmällä on käytössään koko koulu. Tilan laajuuden takia oli välillä sellainen tunne, että ei tiedä kerkeävätkö ohjaajat joka kulman taakse tai miten esimerkiksi atk-luokassa valvonta toimii.* Myös tulevaisuustyöpajassa kritisoitiin iltapäiväryhmälle määrätyn tilan puuttumista. Osallistujien mielestä juuri määrätyn tilan puuttuminen on osaltaan vaikuttanut siihen, että toimintaa ei ole pystytty rajaamaan eikä toiminnalla ole tässä mielessä pysyviä rakenteita.

Yksi toimeenpanon vahvuuksista oli vanhemmille suunnattujen puhelinhaastattelujen perusteella toiminnan edullisuus (Iceheartsin iltapäiväryhmä maksaa 17 € kuussa). Kuitenkin lähes kaikki haastatelluista olisivat valmiita maksamaan toiminnasta hiukan enemmänkin. Ratkaisevana tekijänä vanhemmat mainitsivat etenkin sen, että toiminnasta ollaan valmiita maksamaan enemmän kun tiedetään mitä konkreettisia hyötyjä toiminta on tuonut sekä lapselle itselleen että koko perheelle. Mikäli hintoihin kuitenkin tulisi suuria korotuksia, vanhemmat kuitenkin pitivät mahdollisena, että toimintaan ei pystyttäisi enää osallistumaan: *ei välttämättä pystyttäisi maksamaan lisää. Raha ratkaisee kuitenkin monessa paikassa. Tämä on halpa ja ongelma- ja yksinhuoltajaperheille ehdoton!*

Toimintaa ovat vetäneet kaksi sosionomia, jotka ovat iltapäiväryhmään osallistuneiden lasten vanhempien haastatteluiden perusteella olleet toiminnan kulmakiviä. Vahvuudeksi katsottiin etenkin vetäjien sitoutuneisuus ryhmän vetämiseen, varhainen puuttuminen, suvaitsevaisuus, lasten vanhempien tukeminen sekä rajojen asettaminen lapselle ja kokonaisvaltainen osallistuminen lapsen elämään. Lisäksi etenkin yksinhuoltajaäidit kiittelivät vetäjien olevan myös lapsille myös miehen malleina: *Turvalliset miehenmallit. Reilu henki, kasvatetaan, ohjaajat ottivat vastuuta, ohjaajat keskittyivät lapsiin, ryhmässä on säännöt ja kuri.* Vetäjien katsottiin olevan asiantuntevia ja osaavia sekä vanhempien näkökulmasta että koulun näkökulmasta.

Toimintaan osallistuneiden lasten vanhemmat olivat haastattelujen perusteella tyytyväisiä iltapäiväryhmän ja kodin väliseen yhteydenpitoon. Erityisenä vahvuutena katsottiin olevan toiminnan vetäjien tavoitettavuus ja tiiviin vuorovaikutuksen kautta saatavilla oleva kasvatuksellinen tuki: *Aina on ollut joku tavoitettavissa, yhteydenpito on toiminut hyvin. Opettajia saa huomommin kiinni, moni vetää tiukan rajan yksityisyydelle. Iltapäiväryhmän aikuisille voi soittaa vielä illallakin. Iltapäiväryhmän pienten poikien monet vanhemmat ovat saaneet kasvatusapua.* Lisäksi vetäjien koettiin olevan paremmin tietoisia lapsen päivän kulusta: *On helpompi lähestyä kuin opettajia. Vetäjät ovat aina ajan tasalla.* Vanhemmat pitivät myös vetäjien tapaa puuttua ja ratkaista ongelmat iltapäiväryhmässä hyvänä. Osa vanhemmista koki jopa, että iltapäiväryhmän vetäjille oli helpompi puhua kuin itse opettajille: *Aina pystyy soittamaan...ohjaajat joustavat joka lähtöön. On ollut helpompi puhua Miikan ja Teemun kanssa kuin opettajan. On pystynyt puhumaan heille paremmin.* Icehearts iltapäiväryhmän vetäjät ovat vakiinnuttaneet asemansa myös siinä määrin Hevoshaan koululla, että heidät kutsutaan koulun ja vanhempien välisiin lasta koskeviin yhteisiin palavereihin. Itse toiminnan toteutuksessa tai sen suunnittelussa vanhemmat eivät ole kovinkaan aktiivisesti mukana. Haastatelluista vanhemmista kukaan ei kokenut tarvetta päästä vaikuttamaan toiminnan sisältöihin, sillä luottamus toiminnan vetäjien ammattitaitoon ei antanut vanhemmille tarvetta päästä vaikuttamaan toiminnan sisältöihin.

Iceheartsin iltapäiväryhmä on arviointiaineiston perusteella toiminut yhteistyölinkkinä kodin ja koulun välillä. Toimintamallin avulla on onnistuttu lisäämään kodin ja koulun välistä tiedonvaihtoa. Kun tarkastellaan yhteistyötä eri hallintokuntien välillä, ei pysyvämpiä yhteistyörakenteita ole saatu syntymään tämän arviointiaineoston perusteella. Verkostoitumista eri hallintokuntien ja Iceheartsin vetäjien välillä on jossakin määrin tapahtunut yksittäisten palaverien muodossa tai esimerkiksi tieto lasten tilanteesta välittyy Iceheartsin välityksellä päiväkodista kouluun, mutta pysyviä poikkihallinnollisia yhteistyörakenteita ei ole hankkeen aikana syntynyt. Etenkin yhteistyö sosiaalitoimen kanssa oli hanketoimijoiden sekä koulun edustajien mukaan ollut kankeaa sosiaalitoimen yhteistyöhaluttomuuden vuoksi.

4.3. Icehearts–hankkeen tuotokset, tulokset ja vaikutukset

Tässä luvussa tarkastellaan hankkeella saavutettuja tuotoksia, tuloksia ja vaikutuksia sekä hankkeen piirissä olevien lasten ja perheiden näkökulmasta että Hevoshaan koulun ja muiden alueellisten toimijoiden näkökulmasta.

Toiminnan ensisijaisen kohderyhmän eli lasten ja aikuisten näkökulmasta hankkeella on onnistuttu antamaan erityistä tukea kasvussaan tarvitseville lapsille mahdollisuus päästä turvallisessa ympäristössä tapahtuvaan ohjattuun vapaa-ajan toimintaan. Haastateltujen vanhempien mukaan toimintaan osallistuneet lapset osallistuivat toimintaan mielellään

etenkin toiminnan liikunnallisuuden ja toiminnan turvallisen ohjauksen ja suvaitsevaisuuden takia. Lapselle toiminta oli vanhempien näkemysten mukaan tarjonnut paikan, jossa [...] *on vapaus olla sellainen kun on. Rajat on kuitenkin, mutta tulee hyväksytyksi.* Iltapäiväryhmän toimintaan osallistumisen ansiosta lasten jo varhaista syrjäytymistä on kyetty ehkäisemään: useat toimintaan osallistuneiden lasten vanhemmat katsoivat lastensa aktivoituneen ja rohkaistuneen iltapäiväryhmän ansiosta: *On hirveän hyvä, että lapsi oli siellä. Nyt lapsi pärjäisi yksinkin, lapsi uskaltaa olla yksin, on reipastunut eikä tarvitse hoitoa enää samalla tavalla. Icehearts oli lottovoitto!* Lisäksi Icehearts iltapäiväryhmän avulla on onnistuttu luomaan lapselle laaja turvaverkko myös sen jälkeen, kun toimintaan osallistuminen on heidän osaltaan päättynyt.³ Monet kerran toimintaan osallistuneista lapsista käyvät edelleen iltapäiväryhmässä vaikka eivät suoranaisesti enää toiminnan piiriin kuuluisikaan. Lapset ovat saaneet kokea toiminnan puitteissa turvallisen suhteen aikuiseen sekä päässeet harjoittelemaan sosiaalisia taitoja ryhmän toiminnan puitteissa ja ystäväystyneet keskenään. Toimintaan osallistuneiden lasten näkökulmasta hanke on arviointiaineiston perusteella saavuttanut tavoitteensa hyvin.

Hankkeessa on luotu erityistukea tarvitsevien lasten vanhemmille kasvatuksellinen tuki- ja neuvontapiste. Hankkeella on osaltaan pystytty tarjoamaan erityistä tukea tarvitsevien lasten vanhemmille monenlaista tukea perheen arjen pyörittämiseksi. Etenkin tiivis yhteydenpito lasten vanhempiin sekä iltapäiväryhmän kasvatuksellinen ote ovat osaltaan edesauttaneet vanhempien omaa jaksamista. Useimmat vanhemmat kokivat oman työssäkäyntinsä helpottuneen iltapäiväryhmän myötä ja useimmille vanhemmille lapsen käynti iltapäiväryhmässä on merkinnyt etenkin parempaa tietoisuutta siitä, missä oma lapsi silloin on kun itse on vielä työpaikalla: *Jos tätä ei olisi, lapset olisivat koko ajan kotona tappellessa, soittelisivat koko ajan. Ei tietäisi välttämättä missä lapset ovat. On helpottanut omaa jaksamista. Tietää, että lapsi on turvassa. Ryhmässä tehdään asioita, joita lapsi haluaa.* Lisäksi perheen arkea on helpottanut myös se, että lapset ovat saaneet purkaa energiaansa sekä hoitaneet kotiläksyt jo iltapäiväryhmässä: *pojat ovat vilkkaita, saavat purkaa energiaa ja kehossa tehdään läksyt. Ryhmässä oli monipuolista toimintaa.*

Kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön Iceheartsin iltapäiväryhmän ei katsottu suoranaisesti vaikuttaneen. Sekä haastatellut vanhemmat että hanketoimijat näkivät, että kodin ja koulun välinen yhteistyö on vahvistunut ja syventynyt mutta vain iltapäiväryhmän vetäjien välityksellä: *On pystytty olemaan suolana siihen, että koulut tai vanhemmat soittavat useammin Iceheartsille.*

Sitä vastoin hankkeella on kyetty vaikuttamaan ainakin osittain Hevoshaan koulun toimintatapoihin. Nykyään koulun erityisluokalla pyritään enemmän kohtaamaan lapsi ja hänen ongelmansa. Esimerkiksi hanketoimijoiden mukaan nykyään häiriötä koulussa aiheuttavalle lapselle ei enää huudeta heti vaan lapsi viedään hetkeksi ulos aikuisen seurassa.

Yhteistyö Hevoshaan koulun kanssa on syventynyt hankkeen toiminnan aikana: hankkeen alussa iltapäiväryhmän vetäjillä oli vaikeuksia saada koulun henkilökunta ymmärtämään toimintaa, mutta vuosien varrella toimijoiden välille on syntynyt luottamuksellinen suhde ja toiminnan vetäjät ovat saavuttaneet lähes vakiintuneen aseman koulun muun henkilökunnan silmissä. Hevoshaan koululle iltapäiväryhmän vetäjät toimivat lisätyökaluina lasten kasvattamisessa. Vetäjät ovat olleet tukena koulutyössä osallistumalla lasta koskeviin palavereihin. Arvioinnin puitteissa järjestettävän tulevaisuustyöpajan

³ Hankkeen aikaansaamia vaikutuksia lasten iltapäiväryhmään osallistumisen jälkeen voidaan tarkastella vain vanhempien ja muiden relevanttien tahojen lausuntojen perusteella. Hankkeessa ei ole systemaattisesti kerätty seurantatietoja siitä, mitä lapsille tapahtuu hankkeeseen osallistumisen jälkeen.

yhteydessä myös koulun erityisopettaja painotti Iceheartsin iltapäiväryhmän merkitystä kasvatuksellisenä lisäresurssina: *Olisi vaikea kuvitella koulua ilman Iceheartsia [...] vahvuutena joustavuus, on saatu heti apua tilanteisiin. [...] Tämä on syrjäytymisen ennaltaehkäisyä.* Lisäksi erityisopettaja koki Iceheartsin olevan merkittävä tuki lasten koulun käynnin kannalta. Yhteistyön tuloksena Vantaan kaupunki on myös ostanut hankkeelta ns. resurssitunnit (kolme tuntia kaksi kertaa viikossa), jonka aikana esimerkiksi levottomat lapset voidaan viedä pois tunnilta ja tehdä yhdessä jotakin muuta. Lisäksi hankkeen tuloksena Icehearts iltapäiväryhmän vetäjiä käytetään koulun puolelta myös lisäresurssina, jos koulussa tarvitaan sijaisia.

Kun tavoitteiden saavuttamista ja toimintamallin hyödynnettävyyttä tarkastellaan myös laajemmasta näkökulmasta, hanke ei arviointiaineiston perusteella aivan ole päässyt tavoitteisiinsa. Alueellisen moniammatillisen työotteen vahvistaminen ja toiminnan levittäminen ja laajentaminen eivät vielä ole onnistuneet tavoitteiden mukaisesti. Arviointiaineiston perusteella Iceheartsin iltapäiväryhmän poikkihallinnollista toimintamallia ei ole vielä pystytty levittämään laajemmalle kuin Hevoshaan koululle. Esimerkiksi tulevaisuustyöpajassa osallistujia pyydettiin ottamaan kantaa siihen, miten hyvin iltapäiväryhmän toiminnot linkittyvät omaan työhön. Tässä osallistujien näkemykset jakaantuivat hiukan enemmän kuin aikaisemmissa kysymyksissä: 50 % vastaajista näki toiminnan linkittyvän hyvin työhönsä. Tämä saattaisi osaltaan kertoa siitä, että iltapäiväryhmän toiminta ei ole kiinnittynyt kaikkien sidosryhmien toimintaan. Toisaalta toiminnan kulmakivenä on toiminnan nopea reagoitukyky ja toiminnan keskittyminen lasten kanssa tehtävään työhön. Tällöin tarkoituksenakaan ei ole tukeutua hallinnollisiin tukirakenteisiin.

5. TOIMINTAMALLIN TOIMINTAEDELLYTYKSET

Tässä luvussa tarkastellaan Icehearts – liikunnallinen kasvatusprojektin luoman toimintamallin toimintaedellytyksiä toiminnan tulevaisuutta ajatellen. Luvussa tullaan ottamaan kantaa erityisesti toimintamallin jatkohyödynnettävyyteen ja levitettävyyteen sekä Icehearts ry:n rooliin toiminnan järjestäjänä.

Icehearts – liikunnallinen kasvatusprojektin tuloksena on joustava, lapsen tarpeista lähtevä kodin ja koulun välisen yhteistyön toimintamalli. Mikäli toiminnan vaikutta-vuutta tarkastellaan yksilötasolla (lapset, vanhemmat), toiminnalla on kyetty hyvin saavuttamaan hankkeelle asetetut tavoitteet. Toimintamalli on hyvin tunnettu Hevoshaan koululla ja vetäjät ovat vakiinnuttaneet asemansa kodin ja koulun välisenä yhteydenpitolinkkinä. Toimintamallin vahvuutena pidettiin etenkin toiminnan liikunnallisuutta sekä toiminnan riippumattomuutta ja kykyä liikkua kaikkien hallintokuntien alueilla. Toimintamallin jatkohyödynnettävyyttä lisää osaltaan se, että toimintamallin vahvuutena on nimenomaan tekemisen ja kasvatuksellisen otteen kautta luotu vahva suhde lapseen. Tällöin toimintamalli ei välttämättä ole sidottu pelkästään tiettyyn liikuntamuotoon vaan olisi siirrettävissä myös muuhun harrastustoimintaan. Myös kaikki tulevaisuustyöpajaan osallistuneista tahoista katsoivat toimintamallin tuottavan positiivisia tuloksia lasten ja perheiden parissa. Esimerkiksi nuorisotyön kannalta hankkeen puitteissa tehtävä varhainen puuttuminen myös vähentää tulevaisuudessa nuorisotoimen työtä ja samalla hankkeesta saadaan ennakoivaa tietoa lapsista. Arviointiainesoton perusteella toimintamallin nähdään olevan merkityksellinen kaikkien relevanttien tahojen näkökulmasta.

Toimintamallilla ei arviointiaineiston perusteella ole varsinaisia toiminnallisia heikkouksia. Kritiikki toimintamallia kohtaan kohdistui sekä vanhempien että keskeisten sidosryhmien

puolelta pikemminkin toiminnan jatkuvuuteen. Vanhemmat katsoivat jatkuvan epävarmuuden toiminnan jatkuvuudesta toiminnan heikkoudeksi: *Tavallaan tämä on ennaltaehkäisevää, ehkäisee syrjäytymistä ja putoamista yhteiskunnasta. Väärin säästää tästä päästä, tulee paljon kalliimmat laskut. Yhteiskunnan puolesta pitäisi panostaa tähän, tämä ehkäisee syrjäytymistä, tukee perheiden jaksamista, saa olla rauhassa kun tietää, että lapsi on turvassa.* Arviointiaineiston perusteella toimintamallin heikkous voisikin piillä siinä, että toimintamallissa on ollut keskitytty enemmän *Icehearts-ideologian* toteuttamiseen kuin pohdittu toiminnan jatkuvuutta taloudelliselta kannalta. Toiminnan vahvuutena on sekä sidosryhmien että kohderyhmien edustajien mielestä ollut toiminnan joustavuus ja kyky reagoida nopeasti akuutteihin tilanteisiin. Toimintamallin jatkuvuutta ja levitettävyyttä saattaisi kuitenkin rajoittaa juuri toiminnan joustavuus: toimintamallille ei ole määritelty selkeitä rajoja, mikä saattaisi olla esteenä yhteistyölle muiden toimijoiden kanssa tai olla esteenä mahdollisille rahoittajille. Toimintamallin jatkuvuuteen ja levitettävyyteen vaikuttaa kuitenkin sekin, millä tavoin toiminta on kuvattu ja tuotteistettu. Toimintamalli itsessään pitää sisällään paljon hyviä käytänteitä (liikunnallisuus, suvaitsevaisuus, kasvatuksellinen ote ja tuki vanhemmille ja koululle), joita ei varsinaisesti ole rajattu tai kuvattu.

Tulevaisuustyöpajassa nostettiin esiin, että toimintaa tulisi jatkossakin hoitaa yhdistys. Mikäli toiminta siirrettäisiin kokonaisuudessaan jonkin tietyn hallintokunnan alaisuuteen, häviäisi toiminnalta tietty itsenäisyys sekä poikkihallinnollisuus. Yhteistyöhön muiden urheiluseurojen kanssa suhtauduttiin myös kriittisesti: suurin osa muista kolmannen sektorin toimijoista ei ole ymmärtänyt Icehearts ry:n toimintaa kannustaa myös lapsia, jotka eivät välttämättä ole niin lahjakkaita. Yhteistyöhön muiden lasten ja nuorten parissa toimivien yhdistysten kanssa suhtauduttiin sekä tulevaisuustyöpajassa että jo hanketoimijoille suunnatussa ryhmähaastattelussa hiukan myönteisemmin. Toimijoiden mielestä toiminnan jatkon ja yhteiskunnallisen painoarvon kannalta voisi olla tärkeää, että toiminta siirtyisi jonkin isomman yhdistyksen alaisuuteen. Toisaalta osa osallistujista painotti, että Iceheartsin iltapäiväryhmän toiminta on ollut joustavaa ja laaja-alaista eikä taas välttämättä sellaisenaan sovi suurten yhdistysten alaisuuteen.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITTÄMISSUOSITUKSET

6.1. Johtopäätökset

JOHTOPÄÄTÖS 1: TOIMINTAMALLILLE ON SELKEÄ TARVE JA SE ON INNOVATIIVINEN

Arviointiaineiston perusteella toiminnalle on selkeä tarve eikä täysin vastaavanlaista toimintaa alueella ole. Alueella toimintatapa on uusi. Toiminta asemoituu hyvin muiden lapsille ja perheille suunnattujen palveluiden toimintakenttään. Arviointiaineiston perusteella toiminnalle olisi myös lisää kysyntää alueella, mutta ryhmäkoon kasvattaminen ei arviointiaineiston perusteella enää palvelisi samaa kohderyhmää.

JOHTOPÄÄTÖS 2: TOIMEENPANON ONNISTUNEISUUS

Hankkeen toteutus on ollut ensisijaisesti onnistunutta. Toimeenpanon vahvuuksia ovat etenkin toiminnan taloudellisuus perheiden näkökulmasta, liikunnallisuus, joustavuus, suvaitsevaisuus, kasvatuksellinen ote sekä toiminnan järjestäminen koululla. Toimeenpanon osalta hankkeen välityksellä on onnistuttu verkottamaan koti ja koulu tiiviimpään tiedonvaihtoon ja yhteistyöhön.

Toimeenpanon kulmakiviä ovat arviointiaineiston perusteella olleet myös itse vetäjät ja toimintamalli saattaisi olla hyvinkin henkilösidonainen. Toisaalta toimintamallin henkilösidonaisuus tulisi tulkita tietyllä varovaisuudella, sillä vetäjien koulutustaustalla saattaisi olla suurikin merkitys toimeenpanon osalta eikä henkilösidonaisuus muodostaisi tällöin merkittävää estettä toimintamallin levittämiseksi. Hankkeen toiminnan aikana on onnistuttu luomaan hyvät ja luottamukselliset suhteet Hevoshaan kouluun. Yhteistyön syvenemisestä huolimatta iltapäiväryhmän toiminnalle ei olla onnistuttu vakiinnuttamaan varsinaisia tiloja koululta, mikä osaltaan taas voisi edelleen kertoa iltapäiväryhmän asemasta tilapäisenä resurssina koululle. Lisäksi verkostoituminen alueen eri hallintokuntien kanssa ei ole vielä onnistunut eikä pysyviä yhteistyösuhteita eri hallintokuntien välille ole syntynyt.

JOHTOPÄÄTÖS 3: YKSILÖTASON VAIKUTTAUVUUS TAVOITTEIDEN MUKAISTA – LAAJEMPI VAIKUTTAUVUUS LAAHAA JÄLJESSÄ.

Toiminnan piirissä olleiden lasten ja perheiden näkökulmasta hanke on saavuttanut tavoitteensa. Toiminnalla on kyetty aktivoimaan ja rohkaisemaan lapsia sekä tällä tavoin vaikuttamaan lasten varhaiseen syrjäytymiseen. Hankkeella on myös onnistuttu luomaan sekä lapselle että aikuiselle kasvatuksellinen turvaverkko, jonka vaikutukset ulottuvat myös lapsen ja perheen elämään kun lapsi on lopettanut iltapäiväryhmässä käynnin. Lisäksi hankkeella on onnistuttu tarjoamaan Hevoshaan koululle kasvatuksellinen lisäresurssi, joka mahdollistaa lapsen yksilöllisen kohtaamisen myös koulupäivän aikana ja helpottaa näin opettajan työtaakkaa ja luokan koulutyötä.

Hankkeen aikana ei kuitenkaan ole tähän mennessä pystytty laajentamaan toimintamallin käyttöä tai lisäämään merkittävästi poikkihallinnollista ja moniammatillista yhteistyötä. Mikäli hanketta ei saada vakiinnutettua osaksi kaupunkiorganisaation normaalitoimintoja tai vastaavasti saada toimintaa suuremman yhdistyksen alaisuuteen, uhkana on, että toiminta loppuu rahoituksen päättyttyä. Lisäksi hankkeen eri käytäntöjä ja toimintatapoja ei

ole tarkemmin kuvattu, mikä puolestaan voisi myös vaikuttaa esimerkiksi tiettyjen palveluiden vakiinnuttamiseen esimerkiksi kaupungin ostopalveluina.

6.2. Kehittämissuosituks

KEHITTÄMISSUOSITUS 1: TOIMITILOJEN VAKIINNUTTAMINEN

Icehearts – liikunnallinen kasvatusprojekti ei ole saanut toiminnalleen vakituisia tiloja Hevoshaan koululta. Toiminaan osallistuvien lasten ja perheiden näkökulmasta olisi suositeltavaa, että toiminnalle olisi pysyvät toimitilat. Tämä lisäisi sekä lasten turvallisuutta että keventäisi ohjaajien työtaakkaa kun toiminta-alue olisi rajattu esimerkiksi yhteen luokkaan. Lisäksi toiminnan painoarvo voisi kasvaa, mikäli iltapäiväryhmä olisi jo ainakin fyysisesti vakinaistettu osaksi koulun toimintaa. Hevoshaan koulun tulisi osoittaa iltapäiväryhmän toiminnalle pysyvät tilat.

KEHITTÄMISSUOSITUS 2: YHDISTELMÄRAHOITUS

Icehearts – liikunnallinen iltapäiväryhmä on toimintaan osallistuville perheille erittäin edullinen. Arviointiaineiston valossa suurin osa vanhemmista olisi myös valmis maksamaan toiminnasta hiukan enemmänkin. Maksuvalmiuteen vaikutti arviointiaineiston perusteella etenkin toiminnan laadukkuus. Rahoitusvalmiuteen voitaisiin vaikuttaa tiedottamalla uusille toimintaan mukaan tuleville perheille paremmin toiminnan sisällöstä sekä toiminnalla tähän mennessä saavutetuista tuloksista. Toiminnan jatkon kannalta olisi syytä harkita, tulisiko iltapäiväryhmän kustannuksia korottaa ainakin hiukan, jolloin toiminnan rahoitus voisi osittain tulla perheiltä ja osittain kaupungin eri hallintokunnilta esimerkiksi ostopalveluna.

KEHITTÄMISSUOSITUS 3: PROJEKTITUOTTEEN PAKETOIMINEN JA LEVITTÄMINEN.

Hankkeessa kehitetty toimintamalli on hyvä ja se on toimiva omassa toimintaympäristössään. Hyvä toimintamalli on kuitenkin myös siirrettävissä uuteen toimintaympäristöön. Projektituotteen siirrettävyyteen ja sen onnistumiseen taas vaikuttaa se, miten tuote on onnistuttu paketoimaan eheäksi projektituotteeksi. Toimintamallin vahvuutena näyttää arviointiaineiston perusteella olevan toiminnan joustavuus ja lapsen tarpeiden mukaan toimiminen. Mikäli toimintamallille kuitenkin halutaan löytää taloudellista jatkuvuutta, olisi suositeltavaa, että toimintamallista laadittaisiin tuotokuvaus ja oma tuotteensa, jota on helpompi lähteä myymään mahdollisille rahoittajille. Tässä yhteydessä olisi myös suositeltavaa, että hanke keräisi systemaattisesti hankkeen toimintaan osallistuneiden lasten seurantatiedot toiminnan volyymin ja vaikuttavuuden osoittamiseksi. Icehearts ry:n ei tulisi lähteä yksin levittämään toimintamallia vaan Hevoshaan koulun tuki ja yhteiskunnallinen painoarvo toimintamallin levittämisessä olisi suotavaa.

7. LÄHTEET

Helsingin ja Vantaan Urban II yhteisöaloiteohjelma

Helsingin ja Vantaan Urban II yhteisöaloiteohjelma, täydennysosa

Hoikkala, Tommi. Katoaako kasvatus, himmeneekö aikuisuus? Gummerus Kirjapaino Oy, 1993

Möttönen Sakari & Jorma Niemelä: Kunta ja kolmas sektori. Yhteistyön uudet muodot. PS-Kustannus, 2005

Patton, Michael Quinn. Utilization-Focused Evaluation. The New Century Text. Sage Publications, 1997

Tuominen, Anniina & Maarit Paananen & Petri Virtanen (Net Effect Oy). Projektituotteistajan opas. Työministeriö, 2005

8. LIITTEET

LIITE 1 Tulevaisuustyöpajan Response-äänestyksen tulokset:

